

آشنایی با مفاهیم قرآن

معنی لغات و عبارات قرآن

مرحله‌ی اول

بخش دوم (۲)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على نبينا محمدٍ
و على آله واصحابه و اتباعه اجمعين.

قرآن نامه‌ی سرگشاده‌ی خداوند متعال برای انسان و روش بهتر زیستن مؤمنان در دنیا است . و یکی از بزرگترین شفاعت کنندگان در روز قیامت است . بی شک آنکه نامه‌ی خواهد مؤمن و بنده‌ی خداوند باشد و در دنیا خوشبخت و در آخرت سعادتمند گردد ، لازم است معنی و مفهوم نامه‌ی پیورده‌گار و برنامه‌ی هدایت خود را بداند ، تا با فهم درست و عمل مخلصانه بدان سعادت هر دو سرای را از آن خود کند .

قرآن حدود ۷۷۰۰ کلمه است که با حفظ و فراگیری لغات و قواعد مرحله‌ی اول با معنای تقریباً ۵۰ درصد لغات قرآن آشنا شدید، حال با حفظ و فراگیری لغات و قواعد مرحله‌ی دوم تقریباً با معنای ۷۰ درصد از لغات قرآن آشنا خواهید شد .

موفقیت بیش از پیش همگان را از خداوند متعال خواستاریم.

درس اول

تکرار	معنی	لغت
٧٤	یکتا ، یکی ، کسی	أَحَدٌ
٧٦	یاد ، یادآوری ، نام قرآن	آلِذِّكْرِ
١٥	نگهبان ، نگهدار	حَافِظُ
٧	ج. بصیره، بینش‌ها، بینایی‌ها	بَصَرٌ
١	پیام روشن	تَبَيَّنًا
١٨	بشرات ، مژده	بُشْرَى
١٢٠	آسمان	آلَسَمَاءُ
٧٥	دارنده ، صاحب ، با	ذِي ، ذو ، ذا
٨٥	ما	نَحْنُ

۱۲	نازل کردیم ، فرو فرستادیم	تَزَلَّنَا
۹	پریرکت است	تَبَارَكَ
۱۴	نازل کرد ، فرو فرستاد	تَزَلَّ
۷	قرآن، وسیله تشخیص حق از باطل	الْفُرْقَان
۵۳	تا باشد ، میباشد	لِيَكُونَ
۷۳	انجام دادند	عَمِلُوا
۷۴	جاودان	خَلَدُونَ
۱۲	ماه	شَهْرٌ
۴۴	ج. صدر ، سینه ها	الْصُّدُورُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١- قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾ اخلاص / ١

٢- صَ وَالْقُرْءَانِ ذِي الْذِكْرِ ﴿١﴾ ص / ١

٣- إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الْذِكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿١﴾ حجر / ٩

٤- هَذَا بَصَرِيرُ الْنَّاسِ وَهُدَى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ

يُوقِنُونَ ﴿٢﴾ جانبيه / ٢٠

٥- تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ

لِلْعَلَمِينَ نَذِيرًا ﴿١﴾ فرقان / ١

٦- ... وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تَبَيَّنَ لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدَى

وَرَحْمَةً وُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ ﴿٨١﴾ نحل / ٨٩

٧- وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ

أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨٢﴾
بقره ٨٢

٨- شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْءَانُ هُدًى

لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ ﴿١٨٥﴾
بقره ١٨٥

٩- يَتَأْمِهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتُكُمْ مُّوعِظَةٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ

وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًىٰ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٧﴾

يونس ٥٧

١٠- وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُّبَرِّكًا ... ﴿٩﴾
ق ٩

١١- إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ ﴿٢٤٣﴾
بقره ٢٤٣

قواعد

اسم فاعل و اسم مفعول (۲)

اگر اول کلمه « مُ » باشد و حرف قبل از آخر آن « بِ » داشته باشد ، آن کلمه ، اسم فاعل است ، و اگر حرف قبل از آخر آن « بِ » داشته باشد ، اسم مفعول است .
- برای تعیین حرف قبل از آخر کلمه ، نشانه های جمع (ون ، ین ، ات) و همچنین « ة » آخر کلمه را به حساب نمی آوریم . مانند :

مُصلِحُون — مُصلِح — ل — اسم فاعل
مُنْذَرٌ — مُنذَر — ذ — اسم مفعول
مُبَشِّرَات — مُبَشِّر — شِ — اسم فاعل
مُرسِلَة — مُرسِل — سِ — اسم فاعل

تمرین : اسم فاعل و اسم مفعول را از میان کلمات زیر مشخص کنید

مرجع	محکمات	منفیقین
معدّین	مُنْزَلِين	مهاجرات
مسجد	عابدات	مجرم
مستودع	مُقدّسه	مُتوکلین

درس دوم

۳۹	نیکوکار	آل مُحَسِّنین
۲۲	فرزندان آن دو	ذُرِّيَّتِهِمَا
۵	نبوت ، پیامبری	آلُّنْبُوَّة
۲۵	خاندان	ءَال
۲۰	حکمت ، دانش ، فهم	الْحِكْمَة
۴۸	فرمانروایی ، حکومت	مُلْكًا
۸۶	ج. مَلَك ، فرشتگانش	مَلَئِكَتِهِ
۶	ج. کتاب کتابهایش	كُتُبِهِ
۴۴	بزرگ	كَبِير
۱۲۲	این چنین	كَذَالِكَ

۲۶	جزا می دهیم، پاداش می دهیم	نَجْزٍ
۷۰	دادیم	ءَاتَيْنَا
۴	راست گفت	صَدَقَ
۱۵	پیروی کنید	إِتَّبِعُوا
۱۵	دین ، آیین	مِلَةً
۱۰	حق گرایانه ، حق گرا	حَقِيقًا
۳۸	ایمان آورد	عَامَنَ ، ءاعَمَنَت
۲۳۹	هنگامی که	إِذْ
۴۷	، این ، آن	ذَلِكُمْ
۱۵	می دانستید	كُنْتُمْ تَقْلِيمُونَ
	مسیحی	نَصْرَانِيًّا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١- سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ كَذَاكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١﴾

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ صافات/ ١١١

٢- وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا

النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ ﴿٢﴾ حديد/ ٢٦

٣- ... فَقَدْ ؤَاتَيْنَا أَهْلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ

وَءَاتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا ﴿٣﴾ نساء/ ٥٤

٤- قُلْ صَدَقَ اللَّهُ فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ

مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٤﴾ آل عمران/ ٩٥

٥- وَإِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ

ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٦﴾

عنكبوت/١٦

٦- * فَعَامَنَ لَهُ لُوطٌ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَى رَبِّيِّ إِنَّهُ هُوَ أَعَزِيزٌ الْحَكِيمُ

٢٦ عنكبوت/ ﴿٢٦﴾

٧- مَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصَارَائِيًّا وَلِنَكَنْ كَانَ

حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٢٧﴾

آل عمران/٦٧

٨- إِنَّمَا أَنْزَلْنَا إِلَيْهِ مِنْ رَبِّيهِ وَالْمُؤْمِنُونَ

كُلُّ إِنَّمَاءِ بِاللَّهِ وَمَلَئِكَتِهِ وَكُشَّبِهِ وَرُسُلِهِ ﴿٢٨﴾

بقره/٢٨٥

٩- الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ﴿٢٩﴾ فرقان/٢

۱۰- الَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَالَّذِينَ ءامَنُوا

وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُم مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ فاطر / ٧

قواعد

صفت مشبّهه

صفت مشبّهه کلمه ای است که بر دارندهی صفتی ثابت دلالت دارد . صفت مشبّهه وزن های مختلفی دارد که مشهورترین آنها وزن « فَعِيل » است . مانند : علیم : دانا ، کریم : بزرگوار ، کثیر : زیاد

تمرین : جدول زیر را کامل کنید .

معنا	صفت مشبّهه	ریشه
		س م ع
		ش ه د
		ب ص ر
		ع م ق

درس سَوْم

تكرار	معنى	لغت
٤٥	توانا	قَدِير
٣٩	با اجازه	بِإِذْنِ
٣٣	خورشید	الشَّمْسُ
٢١	تبهکار ، خرابکار	الْمُفْسِد
٧	خرید و فروش	بَيْع
٤٦	پدر ، سرپرست	آبَأُ، آبُو، آبِي
٥٢	ج.رجل ، مردان شما	رِجَالُكُمْ
١	پایان بخش	خَاتَم
٤١	بالا	فَوْقَ

۲۴	اول ، نخست	الْأَوْلُونَ
۶۴	ج. اب ، پدران	ءَابَا
۴۱	این ، آن	تِلْكَ
۲۰	دست	يَد
۲۶	بیاورد ، میآورد	يَأْتِي بِ
۶۷	تکذیب کردند، دروغ پنداشتند	كَذَّبُوا
۴۲	به زودی	سَوْفَ
۲۱	قرار می‌دهیم آنرا، قراردهیم	نَجْعَلُهَا
۹	انفاق کنید	أَنفِقُوا
۶۶	بیاید ، میآید	يَأْتِي ، يَأْتِ

۱۸	می خواهند	يُرِيدُونَ
۴	برتری، برتری جویی	عُلُوًا
۶۶	ج. يد ، دستهایشان	أَيْدِيهِمْ
۷۰	می دانید	تَعْلَمُونَ
-	آ + إِنْ + نا = آيا قطعاً ما	أَئِنَا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١- تِلْكَءَائِتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٢﴾ قصص / ٢

٢- تَبَرَّكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

ملک / ١

٣- وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِغَايَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ

٤- قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالشَّمْسِ مِنْ

الْمَشْرِقِ ٧٨
بقره/٢٥٨

٥- الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَبِمَا أَرْسَلْنَا بِهِ رُسُلًا

فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ٧٠
غافر/٧٠

٦- وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِعَايَاتِنَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْنَّارِ

هُمْ فِيهَا خَلِدُونَ ٣٩
بقره/٣٩

٧- أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ ءامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ ٢٨
ص/٢٨

٨- يَأْتِيَهَا الَّذِينَ ءامَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ مِنْ قَبْلِ

أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا يَبْيَعُ فِيهِ ٢٥٤/٥ بقره

٩- مَا كَانَ مُحَمَّدًا أَبَا أَحَدٍ مِّنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ
اللهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا

احزاب/٤٠

١٠- تِلْكَ الْدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا
 فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا وَالْعِقَبَةُ لِلْمُتَّقِينَ

قصص/٨٣

١١- ... يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ فتح ١٠/١١

١٢- ... أَءِنَا لَمَبْعُوثُونَ أَوْ أَبَاؤُنَا الْأَوْلُونَ

صفات/١٦-١٧

قواعد

صیغه‌ی مبالغه

صیغه‌ی مبالغه کلمه‌ای است که بر دارنده‌ی صفتی به میزان زیاد دلالت می‌کند، صیغه‌ی مبالغه وزن‌های مختلفی دارد که وزن «فعّال» و «فعول» بیشتر به کار می‌رود.

مانند: غلام: بسیار دانا ، طهور: بسیار پاک

تمرین: جدول زیر را کامل کنید.

معنا	صیغه مبالغه	ریشه
		رزق
		کفر
		فخر
		افک
		کذب
		منع

درس چهارم

تکرار	معنی	لغت
۱۵	فروفرستادن، فروفرستاده	تَنْزِيلٌ
۵۵	روزی	رِزْقٌ
۲۸	سخن	حَدِيثٌ
۲۷	ماه	الْقَمَرُ
۲۵	ج. لسان ، زبان‌هایتان	أَلْسِنَتِكُمْ
۹	ج. لون ، رنگ‌هایتان	أَلْوَانِكُمْ
۴	برای داناییان	لِلْعَالِمِينَ
۲۹	پیمان	عَهْدٌ
۲۷	نیکو، خوش، ارزشمند، بزرگوار	كَريْمٌ

۱	می پراکند	بیٹھ
۱۴	جانور ، جنبنده	دآبہ
۱۱	زندہ کرد	احیا
۲	گرداندن ، گردش	تصریف
۲۹	ج. ریح ، بادها	آلریخ
۲۲	اندیشه می کنند	یعقلون
۵	می خوانیم	نتلوا
۵۰	کدام	ای
۵۶	خواست	شاء
۲۱	عمل می کنند، انجام می دهند	یعملون
۳۵	عمل می کرددند، انجام می دادند	کائوا یعملون

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١- تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾ جاثية ٢١

٢- إِنَّ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٣﴾ وَفِي
خَلْقِكُمْ وَمَا يُبْثُتُ مِنْ دَابَّةٍ إِذَا يَتَّكَأُ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٤﴾

جاثية ٤٤/٣

٣- وَأَخْتِلِفُ الْأَلْيَلُ وَالنَّهَارُ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ
رِزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيفُ الْرِيحِ
إِذَا يَتَّكَأُ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٥﴾ جاثية ٥٥

٤- تِلْكَ إِيَّاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَبِأَيِّ
حَدِيثٍ بَعْدَ اللَّهِ وَإِيَّاتِهِ يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾ جاثية ٦٦

٥- وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ الْأَلْيَلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ...

٦- فَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ

وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ٥٠/حج

٧- وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً ٨١/مائدة

٨- وَمِنْ ءَايَتِهِ خَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَآخْتِلَافُ

السِّنَنِ كُمْ وَأَلْوَانِكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَنْتِلِلُ الْعَالَمِينَ ٣٣

روم ٢٢/

٩- ... وَمَنْ أَوْفَ بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ ... ١١١/توبه

١٠- ... وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ١٩/يوسف

قواعد (اسم تفضیل)

اسم تفضیل کلمه‌ای است که به برتری صفتی در کسی یا چیزی دلالت دارد. اسم تفضیل دارای دو وزن «**أَفْعَل**» و «**فُعْلَى**» است. مانند: اکبر: بزرگتر، کبری: بزرگتر، اطهر: پاکتر، عُسری: سخت‌تر، آسفَل، سُفلی: پایین‌تر،

تمرین: جدول زیر را کامل کنید.

معنا	اسم تفضیل	ریشه
		ع ل م
		ص د ق
	‘	ح س ن
	‘	ع ظ م

درس پنجم

تکرار	معنی	لغت
۱۰	آمدنی	ءَاتِيَةٌ، ءَاتِيَ، ءَاتٍ
۱۲	برمی انگیزد، زنده می کند	يَبْعُثُ
۴۱	آورد ، انجام داد	جَاءَ بِ
۵	امید دارد ، امیدوار است	كَانَ يَرْجُوا
۵۲	وعده ، مدت معین	أَجَلٌ
۵۴	آگاه باشید، آگاه باش	أَلَا
۹	کی ، چه وقت	مَتَى
۵۱	جاری و روان است	تَحْرِي
۱۹	رستگاری	الْفَوْزُ

٥٢	برادر	أخ، أخو، أخا، أخي
٦٢	بدى	سَيِّئَةٌ
٣٩	زمان قيامت	السَّاعَةُ
٩	وقت ، زمان	سَاعَةٌ
٦	ج. قبر ، گورها	الْقُبُورُ
٤٩	داناتر	أَعْلَمُ
٢٤	ديدار	لِقَاءٌ
٤٩	وعده ، قرار	الْوَعْدُ
٧٦	ج. زوج ، همسران، جفتها	أَزْوَاجًا
٥٠	نيکو ، کار یا چیز نیکو	حَسَنَةٌ
٥١	پایین ، زیر	تَحْتَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١- يَأَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ إِنَّ زَلْزَلَةً آلِسَاعَةً

شَيْءٌ عَظِيمٌ ﴿١﴾ حج /

٢- وَأَنَّ آلِسَاعَةَ إِاتِيَّةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ

مَنِ فِي الْقُبُورِ ﴿٧﴾ حج /

٣- وَقَالَ مُوسَى رَبِّي أَعْلَمُ بِمَنْ جَاءَ بِالْهُدَىٰ مِنْ

عِنْدِهِ ﴿٤﴾ قصص / ٣٧

٤- مَنْ كَانَ يَرْجُو اِلْقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ وَهُوَ

آلِسَمِيعُ آلِعَلِيمُ ﴿٥﴾ عنکبوت / ٥

٥- أَلَا إِنَّ اللَّهَ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا إِنَّ

وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ يومن / ٥٥

٤- وَتَبَارِكَ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا
بَيْنَهُمَا وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

٨٥

زخرف/٨٥

٧- وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

٣٦

يونس/٤٨

٨- وَمِنْ ءَايَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَاجًا

٢٩

روم/٢١

٩- إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ

تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَرُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ. بروج/١١

١٠- مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ حَيْرٌ مِنْهَا .

١١- وَجَزَّأُوا سَيِّئَةً سَيِّئَةً مِثْلَهَا ... ٤٠ شورى

١٢- .. قَالَ أَنَا يُوسُفُ وَهَذَا أَخِي . يوسف/٩٠

قواعد

اسم مکان و زمان

کلمه ای که مکان یا زمان انجام کاری را نشان دهد اسم مکان یا زمان است ، و معمولاً بر وزن «**مَفْعِل**» یا «**مَفْعِلٍ**» می‌آید . مانند : **مَجْمَع** : مکان جمع شدن .
مَغْرِب : مکان غروب خورشید . **مَوْعِد** : زمان یا مکان وعده
تمرین : جدول زیر را کامل کنید

معنا	اسم مکان	ریشه
		ش د
		س ج د
		ه ل ک
		ش ر ب
		ط ل ع

درس ششم

تکرار	معنی	لغت
۲	میراث، آنچه به ارث می‌رسد	مِيرَاث
۱۲	ج. فقیر ، نیازمندان	الْفُقَارَاءُ
۲۴	بی نیاز	الْغَنِيُّ
۱۷	ستوده	الْحَمِيد
۲۲	گوش	السَّمْعَ
۴۸	ج. بصر ، چشم‌ها	الْأَبْصَرُ
۴۹	نعمت، چیزی که خدا به انسان می‌دهد	نِعْمَةٌ
۵	ج. نبیّ ، پیامبران	أَنْبِيَاءُ
۱۵	ج. ملک، پادشاهان، فرمانروایان	مُلُوَّكًا

۵۶	ج. شهید ، گواهان	شُهَدَاء
۳۱	یادکنید ، به یادآورید	آذْكُرُوا
۱۲	روزی می دهد	يَرْزُقُ
۴۵	آگاه	خَبِيرٌ
۸	مالک است ، صاحب است	يَمْلِكُ
۴۹	گفته شد ، گفته می شود	قِيلَ
۴۵	ظلم کردند، ستم کردند	ظَلَمُوا
۲۳	بچشید	ذُوقُوا
۶	جاوید	آخِلَد
۹۳	آیا	هَلْ
۴۸	اینها، آنها ، این ، آن	هَؤُلَاءُ، أُولَاءُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١- يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا ﴿٤١﴾

احزاب ٤١/

٢- قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنْ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ

اللهُ عَزَّ وَجَلَّ سبا ٢٤/

٣- وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ

خَبِيرٌ ﴿٦٣﴾ آل عمران / ١٨٠

٤- يَأَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ

الْحَمِيدُ ﴿١٥﴾ فاطر ١٥/

٥- قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنْ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمْ مَنْ يَمْلِكُ

السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ ﴿٣١﴾ يونس ٣١/

٦- وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَلْقَوْمِ أَذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ

عَلَيْكُمْ إِذْ جَعَلَ فِيْكُمْ أَنْبِيَاءً وَجَعَلَكُمْ مُلُوَّكًا

مائدة/٢٠

٧- ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْخَلَدِ

يونس/٥٢

٨- يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ

خَلِقٍ غَيْرُ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ

فاطر/٣

٩- يَرَبِّ إِنَّ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ لَا يُؤْمِنُونَ

زخرف

١٠-...وَاللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا تَعْمَلُونَ

آل عمران/٩٨

درس هفتم

تکرار	معنی	لغت
۹	هدایت شدگان	مُهَتَّدِين
۱۶	ظالم تر ، ستمکارتر	أَظْلَم
۱۴	سخن راست ، راستی	صِدْق
۸۸	مثل ، داستان	مَثَل
۴۷	گمراهی	ضَلَالٌ، ضَلَّالًا
۲۵	دور ، سخت	بَعِيدًا
۶	بسیار درست کردار	صَدِيق
۵۰	دشمن	عَدُوًا
۷	آسانی	الْيُسْر
۵	سختی	الْعُسْر

٤٧	می خواهد	يُرِيدُ
٢٦	گمراه شد، راه را گم کرد، گم شد	ضَلَّ
٢	دروغ گفت ، دروغ بست	كَذَبَ
٤١	دروغ بست، تکذیب کرد	كَذَبَ بِـ، كَذَبَتْ
١٨	ایمان بیاورید	ءَامِنُوا
٤٠	چه بد است	بِئْسَ
١٢	کافر شود ، کفر بورزد	يَكُفُرُ
١٠	حاضران ، احضار شدگان	مُحْضَرُونَ
٢٦	آتش بزرگ ، جهنم ، دوزخ	أَجَّهِيمَ
٤٥	دارندگان ، صاحبان	أُولُوا، أولی، اولات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١- مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا ﴿١٠﴾ فاطر /

٢- إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ

بِمَنِ اهتَدَى ﴿٣٠﴾ نجم /

٣- فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ وَكَذَبَ

بِالصِّدْقِ إِذْ جَاءَهُوَ ﴿٣٢﴾ زمر /

٤- بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بِعَايَتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا

يَهِدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥﴾ جمعة /

٥- وَمَنْ يَكْفُرُ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ

وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ أَنَّا بَعِيدًا

نساء ١٣٦

٤- وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِعَايَتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ

فَأُولَئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ

روم ١٦

٧- يَتَأَلَّمُ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللهِ وَرَسُولِهِ

وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي

أَنْزَلَ مِنْ قَبْلٍ ...

نساء ١٣٦

٨- وَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللهِ وَرَسُولِهِ أُولَئِكَ هُمُ

الصَّادِقُونَ وَالشُّهَدَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ أَجْرٌ هُمْ وَنُورٌ هُمْ

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِعَايَتِنَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ

الْجَنَّةِ

حديد ١٩

٩- يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ

بقره/ ١٨٥

١٠- إِنَّ الشَّيْطَنَ كَانَ لِلنَّاسِ عَدُوًّا مُّبِينًا

اسراء/ ٥٣

١١- إِنَّ اللَّهَ لَا تُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ

قصص/ ٧٧

١٢- قَالُوا نَحْنُ أُولُوا قُوَّةٍ

نمل/ ٣٣

قواعد (مصدر)

مصدر کلمه‌ای است که بر کاری یا انجام آن ، بدون اشاره به زمان دلالت دارد . مانند : خلق : آفریدن . ذکر : یادآوری

تمرین: پنج مصدر را همراه با معنای آنها ذکر کنید .

درس هشتم

تکرار	معنی	لغت
۶	روشن ، روشنگر	مُبِينًا
۸	دلیل روشن	برهان
۲۴	یاور	نصیر
۵۰	راستگویان	صلدیقین
۴	عمل کنندگان	العَملِينَ
۱۵	نمی‌دانی، ندانستی	لَمْ تَعْلَمْ
۳۸	ایمان آورد	ءامنَ، ءامنتَ
۱۶	چه خوب است	نِعمَ
۱۷	پر نعمت	النَّعِيمُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١- طَسَ تِلْكَ ءَايَتُ الْقُرْءَانِ وَكِتَابٌ مُّبِينٌ

هُدًى وَشُرَرٍ لِلْمُؤْمِنِينَ نَمْلٌ ٢٧

٢- فَقَدْ ءَاتَيْنَا ءَالَّإِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ

وَءَاتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا نَسَاءٌ ٥٤

٣- لَقَدْ أَنْزَلْنَا ءَايَتِي مُبِينَتِي وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ

إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ نُورٌ ٤٦

٤- يَأَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَنٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا

إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا نَسَاءٌ ١٧٤

٥- أُولَئِكَ جَزَاؤُهُمْ مَغْفِرَةٌ مِّنْ رَبِّهِمْ وَجَنَّتُ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَرُ خَلِدِينَ فِيهَا وَنَعِمْ أَجْرُ الْعَمَلِينَ

آل عمران / ١٣٦

١٣٦

٦- إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ
رَبُّهُم بِإِيمَانِهِمْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَرُ فِي جَنَّتِ

النَّعِيمِ ١١ يومنس / ٩

٧- وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا
وَذُرِّيَّةً وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِي بِغَايَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ

٢٨

رعد / ٣٨

٨- أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

وَمَا لَكُم مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ

بقره/١٠٧

٩- وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ

ملک/٢٥-٢٦

١٠- ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ

كُلُّ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ

بقره/٢٨٥

درس نهم		
تکرار	معنی	لغت
۱۸	نيکو ، نيكوتري	الْحُسْنَى
۹	پند و اندرز	مَوْعِظَةٌ
۴۲	سخن	كَلِمَةٌ
۲۵	انجام داد	عَمِيلٌ، عَمِيلَةٌ
۳۷	تسلط، چيرگي، برهان	سُلْطَانٌ
۲۷	كافى است	كَفَىْ بِ
۲۴	مدافع ، مراقب، کارساز	وَكِيلًا
۱۱	دعوت کرد ، خواند	دَعَا
۳۷	نافرمانان	الْفَسِقُونَ

٨	بازداشت ، جلوگیری کرد	مَنْعَ
٩	مبعوث کرد ، برانگیخت	بَعَثَ
١	پست تر	الْسُّفْلَى
١	برتر	الْعُلَيَا
٣٣	فرزند	وَلَدٌ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١ - يَسَّرْ ۝ وَالْقُرْءَانُ الْحَكِيمُ ۝ إِنَّكَ لَمِنَ

الْمُرْسَلِينَ ۝ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝ يَسٌ ٤١

٢ - وَأَمَّا مَنْ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ دُجَزَةٌ الْحُسْنَىٰ

٣- إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ وَكَفَىٰ
بِرَبِّكَ وَكِيلًا

اسرى / ٦٥

٤- وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِمْنَ دَعَا إِلَىٰ اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا

وَقَالَ إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٢٣﴾ فصلت

٥- وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَن يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ إِلَّا

أَنْ قَاتُلُوا أَبْعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا ﴿٩٤﴾ اسرى

٦- وَلَوْءَامَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِنْهُمْ

الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ الْفَسِيقُونَ ﴿١١٠﴾ آل عمران

٧- بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِعَائِتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا

يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٩﴾ جمعة / ٥

٨- وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَسْفَلًا

وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعَلِيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿١﴾

توبه/٤٠

٩- إِنَّمَا أَلَّهُ إِلَهٌ وَاحِدٌ سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ

لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ. نساء/١٧١

١٠- يَتَابِعُهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتُكُمْ مَوْعِظَةٌ مِّنْ رَبِّكُمْ

وَشِفَاءٌ لِمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٧﴾

يونس/٥٧

قواعد

فعل ماضى (جمع غائب)

١- هر فعل دارای یکی از زمانهای گذشته، حال یا آینده است.

٢- فاعل هر فعل متکلم (گوینده) ، مخاطب (شنونده) یا غائب (شخص دیگری) است .

۳- با افزودن « و » به آخر فعل ماضی مفرد غائب ، جمع آن ساخته می شود .

تمرین و نکات دستوری

۱- به منظور آشنایی با معنای صیغه های فعل ماضی (گذشته) جدول زیر را مانند نمونه تکمیل کرده و سعی کنید آن را به خاطر بسپارید

معنا	فعل جمع غائب	معنا	فعل مفرد غائب
قرار دادند	جَعَلُوا	قرار داد	جَعَلَ
		دانست	عَلِمَ
			خَلَقَ
			كَانَ
			دَخَلَ
	عَمِلُوا		
	ءَامَنُوا		
	كَفَرُوا		
	قَالُوا		

درس دهم

تکرار	معنی	لغت
۵۶	گواه	شَهِيد
۱	شناخت	عَرَفَ
۲۱	ج. کافر، کافران	كُفَارٌ
۱۴	نفرین	لَعْنة
۲۳	همه	أَجْمَعِينَ
۴۰	ج. شریک ، شریکان	شُرَكَاء
۷	ج: اخ ، برادران	إِخْوَة
۱۱	داخل شدند	دَخَلُوا
۸	از دست دادند، زیان کردند	خَسِرُوا
۳۳	ایمان آور دیم	ءَامَنَا

١٥	صبر کردند، شکیبایی کردند	صَبَرُوا
٣٣	به آنها داده شد	أُوتُوا
١٠	توبه کردند	تَابُوا
٧	مردند	مَاتُوا
٦	گواهی دادند	شَهِدُوا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١- وَجَاءَ إِخْوَةُ يُوسُفَ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ

 يوسف / ٥٨

٢- قُلْ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَا يُحْسِنُونَ أَنفُسَهُمْ وَأَهْلِهِمْ يَوْمَ

 الْقِيَمَةُ زمر / ١٥

٣- وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ إِيمَانًا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ

وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾ بقرة/٨

٤- قُلْ كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ إِنَّهُ دَكَانٌ

بِعِبَادِهِ خَيْرًا بَصِيرًا ﴿٩٦﴾ اسرى/٩٦

٥- إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ لَهُمْ

مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿١١﴾ هود/١١

٦- وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيَكُنْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ

لِمَنْ ءَامَرَ وَعَمِلَ صَالِحًا ﴿٨٠﴾ قصص/٨٠

٧- وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِهَا وَإِمْنَاؤُهُ

إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٥٣﴾ اعراف/١٥٣

٨- إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَا تُوْا وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ

لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٦١﴾ بقره

٩- كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ

وَشَهِدُوا أَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَاللَّهُ لَا

يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٨٦﴾ آل عمران

درس یازدهم

تکرار	معنی	لغت
۱۰	هوس	هَوْيٌ
۹	برانگیخته شده	مَبْعُوثٌ
۵۳	مرگ	الْمَوْتُ
۳	ترک کننده	تَارِكٍ
۱	کافر شدی	كَفَرَتْ
۱۷	خاک	تُرَابٌ
۳۳	داد	ءَاتَى
۲۵	دیدی	رَءَيْتَ
۲۱	قرار داد ، گرفت	أَتَخْذَنَّ
۲۸	می باشی	تَكُونُ
۷	آفریدی	خَلَقْتَ

۱۲	گل	طین
۳۴	خدایان	إِلَهُهُوَ
۴	انجام دادی	فَعَلْتُ
۴	گفتی	قُلْتَ
۶	آوردی	جِئْتَ بِـ
۳۸	بودی	كُنْتَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- ۱- أَكَفَرْتَ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ﴿٣٧﴾ كهف
- ۲- قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ إِنَّمَا أَنَا مُؤْمِنٌ بِمَا أَنْهَا كَيْدُونِي نَبِيًّا ﴿٣٨﴾ مریم
- ۳- لَقَدْ كَفَرَ الظَّاهِرُونَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ

٤- أَرَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهًا وَهَوَّا هُوَ أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ

وَكِيلًاً

فرقان/٤٣

٥- قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ

طِينٍ

ص/٧٦

٦- قَالُوا مَنْ فَعَلَ هَذَا بِغَالِهِتَنَا إِنَّهُ لَمِنْ

الظَّلَمِينَ

أنبياء/٥٩

٧- قَالُوا أَنْتَ فَعَلْتَ هَذَا بِغَالِهِتَنَا يَتَأْبِرَاهِيمُ

قالَ بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هَذَا

أنبياء/٦٣-٦٤

٨- وَلَئِنْ قُلْتَ إِنَّكُمْ مَبْعُوثُونَ مَنْ بَعْدِ الْمَوْتِ

لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ

٧/هود

٩- قَالُوا أَتَخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ هُوَ الْغَنِيُّ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ

يونس/٦٨

١٠- قَالُوا يَهُودُ مَا جِئْنَا بِبَيِّنَةٍ وَمَا نَحْنُ بِتَارِكِيَّةٍ عَنْ قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ

٥٣/هود

قواعد

فعل ماضی (مفرد مخاطب)

۱- با افزودن « تَ » به آخر فعل ماضی مفرد غائب ، مخاطب آن ساخته می شود. مانند: خَلَقَ = خَلْقَتْ، آفَریدَ = آفَریدَتْ

تمرین و نکات دستوری

۱- به منظور آشنایی با معنای صیغه های فعل ماضی (گذشته) جدول زیر را مانند نمونه تکمیل کرده و سعی کنید آن را به خاطر بسپارید

معنا	فعل ماضی مخاطب	معنا	فعل ماضی غائب
			خَلَقَ
			كَفَرَ
			فَعَلَ
			كَانَ
			هَدَى
			عَلِمَ
			قَالَ

درس دوازدهم

تکرار	معنی	لغت
۶	عاقبت ، سرانجام	عُقْبَىٰ
۳۴	آزمایش ، آشوب	فِتْنَةٌ
۱۰	نادان ، بی خرد	جَاهِلٌ
۴	ج منسک ، اعمال عبادی	مَنَاسِكٌ
۳۱	شدیدتر ، سخت تر	أَشَدَّ
۲۱	هدایت شده ، راه یافته	مُهَتَّدٌ
۵	پیامبری ، رسالت	النُّبُوَّةُ
۶	ایمن شدید	أَمِنْتُمْ
۳۱	یاد کنید ، به یاد آورید	أذْكُرُوا
۴	تکذیب کردید	كَذَبْتُمْ

۲	صبر کردید	صَبَرْتُمْ
۲	ستم کردید	ظَلَمَّتُمْ
۲	شکر کردید، سپاسگزاری کردید	شَكَرْتُمْ
۱	قطعاً بر (نعمت) شما می افزاییم	لَا زِيَادَةَ نُكْمَ
۸	کافرشدید، ناسپاسی کردید	كَفَرْتُمْ
۶	دانستید	عَلِمْتُمْ
۲	انجام دادید	فَعَلْتُمْ
۲	انجام دادید	قَضَيْتُمْ
۱۰۲	مانند	كـ
۳۳	دروغ	الْكَذِبُ
۳۲	سرای آخرت	دار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١- فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ بِقَرْه / ٢٣٩

٢- قُلْ إِنِّي عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّنْ رَّبِّي وَكَذَّبْتُمْ بِهِ ﴿٦﴾

انعام/٥٧

٣- سَلَّمٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الَّدَارِ ﴿٦٦﴾

رعد/٤٤

٤- وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَقُولُ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنفُسَكُمْ ﴿٦٧﴾

بِقَرْه / ٥٤

٥- إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ

عَظِيمٌ ﴿٦٨﴾ تغابن/١٥

٦- لَئِن شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِن كَفَرْتُمْ إِنَّ

ابراهيم/٧

عَذَابِي لَشَدِيدٌ ﴿٦٩﴾

٧- قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ مَا فَعَلْتُمْ بِيُوسُفَ وَأَخِيهِ إِذْ أَنْتُمْ

جَهْلُونَ

يوسف/٨٩

٨- وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا
النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ فَمِنْهُمْ مُهَتَّلٌ ^ص وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ

فَسِقُونَ

حديد/٢٦

٩- فَإِذَا قَضَيْتُمْ مَنَاسِكَكُمْ فَآذْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ

ءَابَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا

بقره/٢٠٠

١٠- وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ

اللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ

آل

عمران/٧٨

قواعد

فعل ماضی (جمع مخاطب)

۱- با افزودن « تُم » به آخر فعل ماضی مفرد غائب ، مخاطب آن ساخته می شود. مانند: خَلَقَ: آفرید= خَلَقْتُم، آفریدید

تمرین و نکات دستوری

۱- به منظور آشنایی با معنای صیغه های فعل ماضی (گذشته) جدول زیر را مانند نمونه تکمیل کرده و سعی کنید آن را به خاطر بسپارید

معنا	فعل ماضی جمع مخاطب	معنا	فعل ماضی غائب
			عَلِمَ
			جَعَلَ
			رَأَى
			قَالَ
			جَاءَ
			كَانَ
			ظَلَمَ

درس سیزدهم

تکرار	معنی	لغت
۱۵	دین ، آیین	مِلَّةٌ
۳۰	خود، درون، دارنده	ذَاتٌ
۳۰	فرمان ، داوری	حَكْمٌ
۱۲	نیکی	الْإِحْسَانُ
۲	امرکردی، فرمان دادی	أَمْرَتْ
۶۵	ج بیت ، خانه ها	الْبَيْوَتُ
۳۰	گرفتند، قرار دادند	اتَّخَذَتْ
۴	دعوت کردم ، خواندم	دَعَوْتُ
۳۰	بزرگان ، سران	الْمَلِأُ
۱	دانستم	عَلِمْتُ

۱	سست تر، سست ترین	أَوْهَبَ
۳۴	نعمت‌ها	ءَالَّاءُ
۵۵	شما دونفر	كُمَا
۳۱	تکذیب می کنید	تُكَذِّبَان
۲	ترک کردم، رها کردم	تَرْكَتُ
۵	برای شما آوردم	جِئْتُكُمْ بِـ
۳۰	اطاعت کنید	أَطِيعُوا
۳۱	عبادت کنید ، بپرستید	أَعْبُدُوا
۳	گفتم	قُلْتُ
۱۸	بودم	كُنْتُ
۲	مادامی که بودم، تازمانی که بودم	مَآْدُمْتُ
۲۴	اصابت کرد ، رسید	أَصَابَ

١٩	تمام شد	قُضِيَّ
١	وعده دادم	وَعَدْتُ
١	خلف وعده كردم	أَخْلَفْتُ
١	پذيرفتيد	إِسْتَجَبْتُمْ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- ١- قَالَ رَبِّي إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ﴿٥﴾ نوح /
- ٢- وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَتَأْتِيَهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ

إِلَهٌ غَيْرِي ﴿٣٨﴾ قصص / ٣٨

- ٣- هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ ﴿٦١﴾ فَيَأْيِي
ءَالَّا إِرْبِكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٠﴾ رحمن / ٦٠-٦١

٤- إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَهُمْ

بِالْأَخِرَةِ هُمْ كَفِرُونَ

٣٧ / يوسف

٥- إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ غَيْبُ الْسَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ

عَلِيمٌ بِذَاتِ الْصُّدُورِ

٣٨ / فاطر

٦- وَجَئْتُكُمْ بِعَايَةٍ مِّنْ رَّبِّكُمْ فَإِنَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ
إِنَّ اللَّهَ رَبُّ وَرَبِّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ

آل عمران / ٥١

مُسْتَقِيمٌ

٧- مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمْرَتَنِي بِهِ أَنْ آعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي
وَرَبِّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ

٨- مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ

٢٧ مِنْ سَيِّعَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولاً

٧٩/نساء

وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا

٩ - وَقَالَ الشَّيْطَنُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ
وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ
لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَنٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَأَسْتَجَبْتُكُمْ لِي

ابراهيم/٢٢

١٠ - مَثَلُ الَّذِينَ أَتَхْذَلُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أُولَئِكَأَمْثَلُ
الْعَنَكَبُوتِ أَتَخْذَلَتْ بَيْتًا وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيوتِ لَبَيْتَ
الْعَنَكَبُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

٤١/عنكبوت - ٧٤/ الأنبياء

١١ - وَلُوطًاءَ اتَّيَنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا ...

قواعد

فعل ماضی (مفرد متکلم)

۱- با افزودن « تُ » به آخر فعل ماضی مفرد غائب ، متکلم مفرد آن ساخته می شود. مانند: خَلَقَ: آفرید = خَلَقْتُ، آفریدم

تمرین و نکات دستوری

۱- به منظور آشنایی با معنای صیغه های فعل ماضی (گذشته) جدول زیر را مانند نمونه تکمیل کرده و سعی کنید آن را به خاطر بسپارید

معنا	فعل ماضی. متکلم وحده	معنا	فعل ماضی غائب
			جَعَلَ
			خَلَقَ
			وَعَدَ
			أَرْسَلَ
			ءَامَنَ
			قَالَ
			كَانَ
			وَجَدَ

درس چهاردهم

تکرار	معنی	لغت
۲۴	زندگانی	حَيٌّ
۱۴	سپاسگزار	شَاكِرًا
۱۲	ناسپاس	كُفُورًا
۵۶	شهر ، آبادی	قرَيْة
۱۴	ج. اثر ، نشانه‌ها، ردپاهای	ءَاثِرٍ
۸	استوار ، سخت	غَلِظًا
۲۱	خرابکار ، تبهکار	مُفْسِدٌ
۲۵	پیمان	مِيثاقٌ
۲	دستیار	وزِیرًا
۲۳	یادآوری	ذِكْرَى

۱۰	هدايت کرديم، راهنمائي کرديم	ھَدِيْنَا
۳۰	يا	إِمَّا
۵	مرديم	مِتَّنَا
۱۲	ج. عظم ، استخوان ها	عِظَلَمًا
۲۹	هلاک و نابود کرديم	اَهْلَكْنَا
۱۵	هشدار دهنده	مُنذِّرٌ
۱۵	يافتيهم	وَجَدْنَا
۱۲۹	تا ، شايد	لَعْلٌ
۳۰	تقوا پيشه مى کنيد	تَقْتُلُونَ
۲۸	بخاريد	كُلُّوا
۱۴	روزى داد	رَزَقَ
۴۶	پاك	طَيْبَيَا

١٠	فرستادیم ، برانگیختیم	بَعْثَنَا
٢٨	بنگر ، ببین	أَنْظُرْ
٢٦	گرفتیم	أَخْذَنَا
٢٩	هرجا ، جایی که	حَيْثُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١- إِنَّا هَدَيْنَاهُ الْسَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ﴿٢﴾

انسان

٢- وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيًّا أَفَلَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣﴾

انبياء

٣- قَالُوا أَءِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَمًا أَءِنَا

لَمَبْعَثُونَ ﴿٤٢﴾ مومنون

٤- وَلَقَدْ ءاتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَا مَعْهُ دُّرْخَاهُ

٥- وَمَا أَهْلَكَنَا مِنْ قَرِيَّةٍ إِلَّا هَا مُنْذِرُونَ ذِكْرٌ

٢٠٩/ شعراً

وَمَا كُنَّا ظَالِمِينَ

٦- بَلْ قَالُوا إِنَّا وَجَدْنَا إِبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ

٢٢/ زخرف

ءَاثِرِهِمْ مُهَتَّدُونَ

٧- يَأَيُّهَا النَّاسُ أَعْبُدُوا رَبِّكُمُ الَّذِي خَلَقُوكُمْ وَالَّذِينَ

مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

٢١/ بقره

٨- وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللَّهَ

٨٨/ مائدہ

الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ

٩- ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسَىٰ بِإِعْاِيَتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ
وَمَلَائِيْهِ فَظَلَمُوا هِبَّا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ

اعراف / ١٠٣

الْمُفْسِدِينَ ﴿١٣﴾

١٠- وَإِذَا أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّنَ مِيْشَقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ
وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰ ابْنِ مَرْيَمَ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ

مِيْشَقاً غَلِيْظًا ﴿٧﴾ احزاب / ٧

قواعد

فعل ماضی (جمع متکلم)

۱- با افزودن « نا » به آخر فعل ماضی مفرد غائب ، متکلم جمع آن ساخته می شود. مانند: خَلَقَنا = خَلَقْنَا، آفَریدیم

تمرین و نکات دستوری

۱- به منظور آشنایی با معنای صیغه های فعل ماضی (گذشته) جدول زیر را مانند نمونه تکمیل کرده و سعی کنید آن را به خاطر بسپارید

معنا	فعل ماضی متکلم مع الغير	معنا	فعل ماضی غائب
			خَلَقَ
			وَجَدَ
			قُضِيَ
			شَاءَ
			بَعَثَ
			مَاتَ
			قَالَ